

Bohoslužby v Zábřehu 25.července 2021

J 6, 1-15

Milé sestry, milí bratři, při balení na nějakou túru nebo delší vycházku nikdy nesměla chybět svačina. Člověk přece ví, že potřebuje cestou něco jíst a proto na delší výpravu nejde jen tak. Není možné se spoléhat na to, že kdekoliv si člověk vzpomene, tak se najde něco k jídlu. I do práce nebo do školy jsme zvyklí si něco k jídlu brát. Tak nás možná zarazí, že zde se najednou najde tak veliká skupina lidí, která putuje krajem a jen jeden chlapec má s sebou něco k jídlu. Na co ti ostatní mysleli, když se vydali na cestu? Nebo proč s sebou nic nemají? Co vůbec má celá tato situace znamenat?

Evangelista Jan není jen vypravěč, takže když podává nějaký příběh, nejde jen o samotný příběh. Chce za ním ukázat něco víc. To je ostatně patrné ve chvíli, když si uvědomíme, že sice mluví o nasycení davu stejně jako ostatní evangelisté, ale v jeho podání jsou celkem rozdíly. Právě na nich si můžeme uvědomit, jak evangelista Jan tento Ježíšův čin vnímal a co skrze něj svým čtenářům dosvědčuje.

První zajímavá zmínka mluví o blízkosti velikonočních svátků. Nejedná se o Velikonoce, při kterých bude Ježíš ukřižován. Přesto s nimi tato událost souvisí. Velikonoce jsou slavností vyjití, velkým vítězstvím nad faraonem, avšak také je to cesta do zaslíbené země, která vede pouští. Je to takový ten typ cesty, kdy brzy dojdou zásoby a jen těžko se hledají další. Proto je zde také ten dav poněkud nepřipraven, nemá s sebou dostatečné zásoby. Úvodem pro shromáždění davu u Ježíše jsou jeho mocné činy, znamení činěná na nemocných. Setkání s touto vysvobozující mocí vede k dalšímu následování. Pravda, asi to není vždy tak čistě ze zájmu o Boží věci, ale vyvedení z Egypta také nebylo průvodem nadšených vyznavačů Hospodinových. Spíše hrála roli ona moc, možná zvědavost, ze které se teprve rodilo poznání Hospodina. Možná proto tedy i Jan zmiňuje svátek Velikonoc jako okolnost, kterou je zjevena veliká Boží moc a začíná cesta poznávání, jak se tato moc projevuje v lidském životě. Začíná putování z otroctví do svobody.

Druhým momentem, kterého je dobré si všimnout, je prvotní impuls celého příběhu. Ostatní

evangelisté předávají iniciativu učedníkům. Oni přicházejí za Ježíšem, aby myslel na to, že ti lidé se potřebují najít. Jsou s ním už dlouho, místo je pusté. Po dlouhém učení je čas na pauzu, občerstvení. V Janově podání však aktivita vychází od Ježíše. Ještě toho moc neodučil, dav teprve zatím přichází.

A právě ten zástup jdoucí za Ježíšem vzdor okolnostem vede Ježíše k tomu, aby učedníky možná tak trochu vyzkoušel. Zřejmě není bez souvislostí, že se obrací na Filipa a dalším jednajícím je Ondřej. Petr zůstává

u Jana
zpočát

ku trochu v pozadí. Ondřej a Filip jsou učedníci, které si Ježíš sám přivedl a kteří pak oslovili ty další, včetně Petra.

Jeho čas přichází až později.

Skoro to vypadá, jakoby Filip s Ondřejem stáli v roli Mojžíše s Áronem, zatímco Petr je spíš takový Jozue, jehož chvíle přijde až po naplnění Božího díla cesty ke svobodě. A tak možná podobně jako Mojžíš s Áronem, je nyní Filip s Ondřejem postaven před otázku, jak

nasytit zástup, který pod dojmem setkání s Boží mocí vyráží do pustiny.

Postavení učedníků, kteří se jeví blízkými Ježíšovými spolupracovníky, před podobný problém jako na poušti, není jen symbolika, odkaz na opakování dějin. Má spojitost i s tím, jak vnímat Ježíše jako Mesiáše, jak vnímat svou vlastní roli v Ježíšově díle. Každopádně znamená veliký zlom v dějinách. A ti, kdo jsou mu blízko, cítí začátek nové epochy. Ovšem při představách budování něčeho nového, nového Božího lidu, se také může stát, že dojde k pár přehmatům, nedorozuměním. Už třeba jen v otázce toho, co vlastně člověk potřebuje o Bohu poznat, co je jeho poutem, kterým je svázán a ze kterého je skrze Ježíše vysvobozen.

Mnozí horliví revolucionáři často vidí jasně, co je dobré nejen pro ně, ale i pro ostatní lidi. Podle toho potom přesvědčují nebo i nutí ty druhé, aby přijali to, co oni sami považují za důležité, snaží se ty druhé vysvobodit z pout, kterými ale zdaleka nejsou svázáni. Pak je jasné, že nejde o cestu ke svobodě, ale spíše k prohloubení otroctví. Toto si musejí dobře uvědomovat tedy i Ježíšovi učedníci a klást si otázku, z čeho přišel Bůh člověka osvobodit?

Evangelista Jan sám působí velice duchovně, jakoby se svým pojetím Ježíše vzdaloval světu, ve kterém se pohybovali ostatní tři. Jeho formulace jsou kolikrát opravdu spíše pro filosofy a teology, než obyčejného učedníka. Jenže o to Janovi jde. Ve svém představení Ježíše se vyrovnává s proudy, které sice brali v úvahu, že mají tělo zde na zemi, ale hlavou byli vysoko v nebi a podle toho vše ostatní posuzovali. Otázka, kterou položil Ježíš svým učedníkům, v těchto souvislostech působí jako pěst na oko. Proč Ježíš řeší jídlo? Proč se ptá, kde vzít pro celý ten dav chléb? Cožpak nejsou v životě důležitější otázky, témata? Neměl by se ptát, jak jim vysvětlit průnik Božích pravd do každodenního života? Neměl by se rozvykládat o nádheře Božích nebes, aby se tak duše měly nač těšit? Neměl by dav přivést téměř k vytržení, takže by na něj jaký hlad zcela zapomněl?

To však Ježíš často dělal, ukazoval k Bohu, mluvil o něm, připomínal lidem jeho dílo a moudrost. Ježíšovy činy jistě nezaostávají za tím, co se dělo, když Izrael vyšel z Egypta, když viděl záchranu svých prvorozených, když přecházel suchou nohou Rudé moře. Jenže nic z toho nebylo moc platné ve chvíli, kdy došla voda a zásoby chleba. V takové chvíli najednou všechny ty mocné divy ztrácely na svém lesku, neboť sice byly super, ale co s nimi, když člověku kručí v břiše a jazyk se lepí k patru? Byl třeba i chléb a voda, aby lid došel až do zaslíbené země, aby mohlo být dokončeno dílo, které Bůh začal mocnými zázraky v Egyptě.

Ježíšova otázka učedníkům je tak trochu vytrhuje ze snění o výšinách a připomíná, že člověk byl stvořen v těle a o toto tělo musí pečovat. Tělesnost není prokletí ani zakletí duše. Je to Boží dílo. A tato péče patří i do oblasti Boží spásy. Vždyť přeci trest po vyhnání z ráje se dotkl dost výrazně i toho, že sehnat obživu nebude tak snadné. A stále toho můžeme být svědky. Někdy je člověk mnohem víc spoután péčí o pokrm než myšlenkami ohledně své hříšnosti. Je třeba si to uvědomit, protože nemůžeme člověku pomáhat, když nedokážeme jeho situaci poznat, vžít se do ní. A když Ježíš sleduje příchozí zástup, běží mu hlavou právě tento problém lidského života. Není možné se od něj odpoutat, tvářit se, že není, že se nad něj dá povznést. A nejde samozřejmě jen o jídlo, ale vůbec to, že žijeme v tomto světě, jsme lidé a máme problémy, které k tomu patří. Když tedy začneme přemýšlet nad plány spásy celého světa, položme si nejprve otázku, zda dokážeme vyřešit jeho mnohem přízemnější problémy.

Namnožení pokrmu pro tisíce lidí z několika chlebových placek a ryb je veliký div. Toho si nelze nevšimnout. Jedná se o svědectví Boží moci, možná i první krok evangelia. Učedníci neviděli reálné řešení této problematiky. Stejně tak jistě nedokážeme ani my vyřešit základní problémy, které člověk ve svém životě má. A jak vidno, není to naše základní poslání. Co se zde máme uvědomit, je skutečnost, že i tyto oblasti lidského života má ve své ruce Bůh. A dá zde člověku všechno, co je potřeba, dokonce i o něco víc, neboť toho celkem dost zůstává. Jen na to myslíme, když přemýšlíme o svém působení jako učedníků Ježíšových. Když jsem nasycení nazval prvním krokem evangelia, mám na mysli, že dobrá zpráva pro každého člověka nezačíná tím, že Ježíš za nás všechny zemřel, přinesl dokonalou oběť na kříži a prolomil moc smrti. Dobrá zpráva, evangelium začíná tím, Bůh o člověku ví, sleduje jeho situaci a tato situace mu není lhostejná. Možná i právě proto dává Jan toto sycení do souvislosti se svátky Velikonočními. Vždyť ty Velikonoce Božího lidu začaly tím, že Bůh slyšel jeho úpění a rozpomenul se na syny Izraele v Egyptě.

Prostě jen proto, že jsou jeho lid, tak začal jednat, chystat cestu do země svobody. S námi je to stejné. Jsme jeho dílem. A přichází, aby nás vysvobodil. Ne z nějaké nutnosti dané vnějšími vlivy, ale prostě ze své lásky. Proto nám dává nejprve poznat, že mu skutečně nejsme cizí, že ho zajímá nejen naše smýšlení o Zákonu Mojžíšovu, ale také třeba o rajčatech. A v tomto bychom Ježíše měli také následovat.

Tedy myslet na to, že lidé kolem nás řeší i jiné věci než teologii a filosofii. A i když nemusíme být odborníky, kteří by jejich problémům rozuměli, už jen tím, že nám nejsou lhostejné, dosvědčujeme, že nám na nich záleží a že ve zvěsti evangelia si neplníme jen nějakou svou

náboženskou povinnost.

Pane Ježíši, vidíš a přijímáš naše životy v celé jejich šíři a pestrosti. Prosíme o moudrost, abychom i my dokázali druhé vnímat nejen jako objekty naší povinnosti, ale tvé děti v jejich rozmanitosti.

Amen.